

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/243/2022
Identifikačné číslo spisu:	3111217232
Dátum vydania rozhodnutia:	26.06.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:3111217232.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne TMT - LEGAL SEVICES, spol. s r. o., Poprad, Nám. sv. Egídia 95, IČO: 45 295 841, právne zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Váčokom, Bratislava, Vázovova 9/A, proti žalovanej W. A., G. S., J. č. XXX, zastúpenej splnomocnenkyňou Vojčík & Partners BA, s.r.o., Bratislava, Hlavné námestie 5, IČO: 53204786, o zaplatenie 112.039,81 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 15C/151/2011, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 20. júla 2022 č. k. 19Co/64/2021- 977, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 20. júla 2022 sp. zn. 19Co/64/2021 v napadnutom potvrdzujúcom výroku v časti priznaného 9% úroku z omeškania ročne zo sumy 51.812,86 eura od 01. marca 2011 do zaplatenia z r u š u j e a vec mu v zrušenom rozsahu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudok z 10. júna 2021 č. k. 15C/151/2011-931 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 61.336,08 eura s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 61.336,08 eura od 01. marca 2011 do zaplatenia (výrok I.), vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok II.), znalcovi priznal znalečné v rozsahu 100%, ktoré sú strany povinné zaplatiť spoločne a nerozdielne (výrok III.), žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanej 100 eur (výrok IV.) a žiadnej zo strán konania nepriznal právo na náhradu trov konania (výrok V.).

1.1. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania za to, že medzi stranami nebolo sporné, že žalovaná uzavrela s právnym predchodcom žalobkyne ústnou formou zmluvu o dielo. Spornou skutočnosťou ostala len výška ceny diela, ktorá podľa súdu prvej inštancie nebola medzi právnym predchodcom žalobkyne a žalovanou dojednaná. Rovnako súd prvej inštancie nepovažoval za sporné, že počas vyhotovenia diela žalovaná od zmluvy odstúpila. Súd prvej inštancie túto skutkovú okolnosť podradil pod ustanovenie § 624 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“), a vzhľadom na povahu diela (stavba domu) skonštatoval, že bola žalovaná povinná zaplatiť cenu už vykonaných prác. Súd prvej inštancie pri stanovení ceny vykonaných prác

vychádzal zo znaleckého posudku č. XX/XXXX Ústavu súdneho znalectva STU, ktorý stanovil cenu prác vo výške 190.464,39 eura s DPH. Rovnako súd prvej inštancie vychádzal aj pri určení vynaložených nákladov, ktoré boli znaleckými posudkami Ing. A. A. a Ing. W. L. určené na 5% zo základných rozpočtových nákladov. Keďže žalovaná žalobkyni už uhradila sumu 138.651,53 eura, súd prvej inštancie vychádzal z rozdielu medzi cenou zhotoveného diela spolu s nákladmi a sumou zaplattenou žalovanou, a uložil žalovanej doplatiť žalobkyni 61.336,08 eura.

1.2. Súd prvej inštancie ďalej skonštatoval, že súhlasí s tvrdením žalovanej, že medzi stranami ide o spotrebiteľský vzťah, nesúhlasil však, že je plnenie, ktorého sa žalobkyňa domáhala, neprijateľnou zmluvnou podmienkou s poukazom na § 53 ods. 1 OZ. Súd prvej inštancie poukázal na to, že v súdnej veci nie len právny predchodca žalobkyne postupoval bez odbornej starostlivosti, keď nevedol riadne potrebnú stavebnú dokumentáciu, ale ani samotná žalovaná nepostupovala s náležitou obozretnosťou, akú možno od priemerne zmýšľajúceho spotrebiteľa očakávať, a preto musí pre svoj ľahkovážny prístup k obstarávaniu si svojich záležitostí znášať isté následky.

1.3. Keďže žalovaná nesplnila svoj záväzok riadne a včas, dostala sa podľa súdu prvej inštancie do omeškania, v dôsledku čoho vznikol žalobkyni nárok na úrok z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 61.336,08 eura od 01. marca 2011 do zaplattenia. Deň, od ktorého je žalovaná podľa súdu prvej inštancie povinná platiť úrok z omeškania určil ako deň nasledujúci po splatnosti faktúry č. XXXXXX. K námietke žalovanej, že ona nie je s plnením v omeškaní ale žalobkyňa, ktorá neprijala ňou ponúkané plnenie vo výške 50.000 eur na základe dohody o urovnaní zo dňa 30. júna 2011 súd poznamenal, že neprijatie plnenia na základe dohody o urovnaní nemožno považovať za omeškanie veriteľa, nakoľko prijatím tohto pre neho čiastkového plnenia na základe dohody o urovnaní by súhlasil s podmienkami dohody a „zriekol“ by sa zvyšku nároku, o ktorom sa domnieval, že mu patrí. O omeškaní veriteľa (žalobkyne) by sa mohlo uvažovať podľa súdu prvej inštancie len za situácie, kedy by žalovaná ponúkla čiastkové plnenie s tým, že o zvyšku nech rozhodne súd. V prípade, ak žalovaná namietala výšku úroku z omeškania, je podľa súdu potrebné si uvedomiť, že hoci je v súčasnosti sadzba 9 % skutočne vysoká, je potrebné postupovať podľa právnej úpravy účinnej v čase vzniku omeškania, ktorá ustanovovala výšku úrokov z omeškania o 8 percentuálnych bodov vyššiu ako bola základná úroková sadzba ECB. Základná úroková sadzba ECB v čase vzniku omeškania bola 1 %; o 8 % viac tak potom predstavuje výšku úroku z omeškania 9 %. Žalobkyňa si uplatnila úroky z omeškania v zákonnej výške, a preto nebol podľa súdu prvej inštancie dôvod na jej zníženie.

1.4. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) tak, že vzhľadom na približne rovnaký úspech oboch strán nepriznal žiadnej zo strán právo na náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 20. júla 2022 č. k. 19Co/64/2021-977 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I, v časti uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni sumu 51.812,86 eur s 9% úrokom z omeškania ročne od 01. marca 2011 do zaplattenia potvrdil, a vo zvyšnej časti výrokoch I, III a V rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (výrok I.), a odvolanie žalovanej proti výroku IV odmietol (výrok II.).

2.1. Odvolací súd primárne zdôraznil, že v danej veci bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že ústna zmluva o dielo uzavretá medzi právnym predchodcom žalobkyne a žalovanou neobsahovala dohodu o cene diela pevnou sumou ani spôsob jej určenia, a bolo potrebné vychádzať pri stanovení ceny diela vyhotoveného právnym predchodcom žalobkyne z ceny primeranej v zmysle § 634 ods. 1 OZ. K žalovanej namietanému porušeniu informačnej povinnosti právneho predchodcu žalobkyne o podmienkach a cene výstavby diela odvolací súd uviedol, že účastníci zmluvného vzťahu spolu komunikovali písomne, telefonicky i osobne. Z uvedeného vyplýva, že žalovaná bola riadne o realizácii diela a jeho priebežnej cene informovaná. Pokiaľ žalovaná tvrdila opak, svoje tvrdenia v tomto súdnom konaní nepreukázala.

2.2. K námietke žalovanej, že zákonom č. 575/2009 Z. z. účinným od 01. marca 2010 prišlo k zmene § 53 ods. 1 OZ odvolací súd uviedol, že zhodne so súdom prvej inštancie zastáva názor, že v danej veci v prípade zmluvy o dielo, v ktorej bola dohodnutá jej odplatosť, ale nebola dohodnutá konkrétna cena plnenia, nemôže cena plnenia hlavného predmetu diela byť považovaná za neprijateľnú zmluvnú podmienku, a to i s ohľadom k ustanoveniu § 634 ods. 1 OZ, ktoré počíta so situáciou, že k dojednaniu

ceny diela nedôjde, cena diela nie je ustanovená osobitnými predpismi a pripúšťa v tomto prípade poskytnutie primeranej ceny s tým, že ak nie je dohodnuté inak, platí sa cena až po skončení diela a pokiaľ sa dielo vykonáva po častiach alebo vyžaduje značné náklady, je dodávateľ oprávnený požadovať i primerané preddavky, ktoré žalovaná žalobkyni zaplatila od uzavretia zmluvy o dielo v roku 2008 až do odstúpenia od zmluvy listom zo dňa 15. novembra 2010 vo výške 138.651,53 eura.

2.3. Odvolací súd ďalej poukázal na to, že medzi stranami nebolo sporné, že podaním zo dňa 15. novembra 2010 žalovaná od zmluvy o dielo odstúpila. V prípade, ak žalovaná tvrdila, že od zmluvy o dielo odstúpila z dôvodu neustáleho navyšovania ceny diela zhotoviteľom a nedokončenie diela v dohodnutom termíne, toto jej tvrdenie z obsahu spisu nevyplýva. Pokiaľ žalovaná od zmluvy odstúpila, je v zmysle § 642 ods. 1 OZ povinná zaplatiť zhotoviteľovi (žalobkyni) sumu, ktorá pripadá na práce už vykonané, pokiaľ zhotoviteľ nemôže ich výsledok použiť inak a nahradiť mu účelne vynaložené náklady. Odvolací súd súhlasil so súdom prvej inštancie, že bolo potrebné v danej veci vychádzať zo sumy stanovenej znaleckým ústavom, t. j. vo výške 190.464,39 eur, ktorý hodnotil všeobecnú hodnotu vykonaných stavebných prác a spotrebovaného materiálu na stavbe rodinného domu.

2.4. K spochybňovaniu výšky úrokov z omeškania žalovanou, ich počiatku a dôvodu ich priznania odvolací súd uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie o priznaní úrokov z omeškania, ktorých výšku i počiatok omeškania správne určil. Námietky žalovanej preto nepovažoval za dôvodné.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, a to výlučne v časti priznaného ročného úroku z omeškania, ktoré vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

3.1. Po rekapitulácii doterajšieho priebehu konania porušenie práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP) dovolateľka namietala v súvislosti s nepreskúmateľnosťou, arbitrárnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ako i súdu prvej inštancie, keďže podľa dovolateľky nedávajú v časti priznaného úroku z omeškania odpovede na všetky podstatné a významné otázky, ktoré v rámci konaní na oboch inštanciách vyvstali, pre ich rozhodnutie. Odvolací súd navyše jej odvoláciu argumentáciu ponechal úplne bez odpovede, len so strohým konštatovaním, že sa stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie o priznaní úrokov z omeškania, ktorých výšku i počiatok omeškania určil správne. Poukázala na to, že závery nižších súdov nezohľadňujú špecifickosť posudzovaného prípadu a priklonili sa k tvrdeniam žalobkyne bez toho, aby boli závery o existencii, okamihu vzniku ako aj výške úrokov z omeškania v tomto konaní žalobkyňou riadne preukázané.

3.2. Nesprávne právne posúdenie v zmysle dovolacieho dôvodu § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalovaná videla pri riešení otázok či (i) „zakladá neprijatie ponúknutého plnenia od dlžníka veriteľovi omeškanie veriteľa v zmysle ust. § 522 Občianskeho zákonníka, ak veriteľ neprijal ponúknuté plnenie od dlžníka vo forme dohody o urovnaní pred začatím súdneho konania, ak v posudzovanom prípade v súdnom konaní v súvislosti s výškou ponúknutého plnenia vyšlo najavo, že výška súdom priznaného plnenia v prospech veriteľa, korešponduje s výškou dlžníkom ponúknutého plnenia vo forme dohody o urovnaní pred začatím súdneho konania?"; (ii) „môže sa dlžník dostať do omeškania, ak veriteľ neprijal ponúknuté plnenie od dlžníka na základe dohody o urovnaní pred začatím súdneho konania, pokiaľ v posudzovanom prípade v súdnom konaní v súvislosti s výškou ponúknutého plnenia vyjde najavo, že výška súdom priznaného plnenia korešponduje s výškou dlžníkom ponúknutého plnenia pred začatím súdneho konania?"; (iii) „môže sa dlžník v postavení spotrebiteľa dostať do omeškania so zaplatením ceny za dielo, dňom nasledujúcim po dni splatnosti faktúry veriteľa, pokiaľ cena diela medzi zmluvnými stranami nebola dohodnutá a veriteľ určil vo faktúre neprimerane vysoký a nesprávny doplatok ceny za dielo, ktorá v rozpore s ust. § 634 ods. 1 Občianskeho zákonníka nie je primeranou cenou, ktorú bol dlžník povinný zaplatiť?"; (iv) „zakladá povinnosť uhradiť úroky z omeškania vo výške 9 % zo sumy, ktorá bola deklarovaná až po uplynutí 11 rokov trvania súdneho sporu, dlžníkovi v pozícii spotrebiteľa rozpor s dobrými mravmi?". Podľa žalovanej súdy nižšej inštancie prvé dve nastolené otázky posúdili nesprávne z dôvodu, že neprijatie plnenia vo výške 50.000 eur žalobkyňou, na základe dohody o urovnaní od žalovanej pred začatím súdneho konania, možno považovať za omeškanie žalobkyne ako veriteľa, resp. skutočnosť ktorá vylučuje omeškanie žalovanej ako dlžníčky. V súvislosti s treťou položenou otázkou mala za to, že nesprávnosť právneho posúdenia nižších súdov sa týkala údajného okamihu vzniku nároku na úroky z omeškania, keď tento okamih stanovili na deň nasledujúci odo dňa splatnosti faktúry

č. XXXXXX, nakoľko mali za to, že cena nebola medzi zmluvnými stranami dojednaná a žalobkyni mal vzniknúť nárok na zaplatenie tzv. primeranej ceny v zmysle § 634 ods. 1 OZ, avšak do omeškania sa nemohla dostať v okamihu, keď žalobkyňa od nej požadovala cenu, ktorú zmluvné strany nemali dohodnutú a ktorú i samotný súd prvej inštancie vyhodnotil ako cenu celkom zjavne neprimeranú, keď žalobu v danej časti zamietol. Pritom zdôraznila, že výška ceny, ktorá v zmysle vykonaného dokazovania nebola medzi zmluvnými stranami dohodnutá, vyšla podľa názoru nižších súdov najavo v konaní až po viac ako 10 rokoch odo dňa neoprávneného vystavenia predmetnej faktúry. Vo vzťahu k poslednej právnej otázke dovolateľka v podstatnom uviedla, že s poukazom na individuálne okolnosti daného prípadu možno konštatovať, že práve nezohľadnenie aspektu dobrých mravov a princípu ochrany spotrebiteľa, malo za následok, že súdy nižšej inštancie dospeli k nesprávnemu záveru o povinnosti zaplatiť tak neprimerané vysoké úroky z omeškania zo sumy, ktorých výška bola navyše deklarovaná až po uplynutí 11 rokov trvania tohto súdneho sporu. Správnym posúdením štvrtej nastolenej otázky by totiž súdy prvej i druhej inštancie museli dospieť k záveru, že priznaná výška úrokov z omeškania je neprípustná a v príkrom rozpore s dobrými mravmi.

3.3. Vzhľadom na uvedené žalovaná navrhla dovolaciemu súdu zmeniť napadnutý rozsudok odvolacieho súdu tak, že žalobu výlučne vo výroku I v časti úroku z omeškania ročne zo sumy 51.812,86 eura od 01. marca 2011, ako aj zo sumy 50.000 eur od 01. marca 2011 zamietol a zároveň jej priznal náhradu trov dovolacieho konania. Alternatívne žiadala, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu výlučne vo výroku I. v časti úroku z omeškania ročne zo sumy 51.812,86 eura od 01. marca 2011 spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie v časti úroku z omeškania zo sumy 61.336,08 eura od 01. marca 2011 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Žalovaná tiež požiadala o odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia z dôvodu hrozacej exekúcie, ktorá by spôsobila nezvratnú stratu jej vlastníckeho práva. Poukázala pritom na to, že je spotrebiteľkou a žalobkyňa je schránkovou firmou, ktorá nevykonáva žiadnu činnosť a nemá žiadne tržby. Žalovaná považovala tiež za nepochybné, že bez odloženia vykonateľnosti rozhodnutia jej bude spôsobená nenapraviteľná ujma navýšená o trovy exekúcie, keďže žalobkyňa nepochybne vyvedie od nej finančné prostriedky, a jej šanca sa k nim dostať v prípade jej úspechu bude nulová.

4. Najvyšší súd po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech boli vydané rozhodnutia oboch nižších súdov (§ 424 CSP) a to za splnenia i podmienky jej zastúpenia a spísania dovolania na to určenou osobou (§ 429 ods. 1 CSP), prejednal vec bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) a dospel k záveru, že dovolanie treba považovať za prípustné i dôvodné.

5. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, ne-možno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach §§ 420 a 421 CSP.

6. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na

spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, ktorého súčasťou je tiež náležité vysporiadanie sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

8.1. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sudy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

8.2. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t.j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

8.3. Najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

8.4. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

8.4.1. Z ustanovenia § 387 ods. 3 CSP vyplýva, že odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

8.4.2. Podľa § 393 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté.

9. Žalovaná dovolaním namietala (vychádzajúc z chronológie dovolacích dôvodov v dovolaní aj v zákone, ktorého sú súčasťou, t. j. v CSP), že k vade znátočnosti predpokladanej ustanovením § 420 písm. f) CSP došlo v dôsledku toho, že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu sa nielen nálezite, ale prakticky vôbec nevysporiadalo s jej podstatnou argumentáciou z odvolania, ktorá sa týkala úrokov z omeškania, ktorých výšku i počiatok omeškania sporovala.

10. Z bodu 33 odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu vo vzťahu k odvolaniu žalovanej voči rozhodnutiu prvoinštančného súdu v časti úrokom z omeškania z priznaného nároku žalobkyni vyplýva konštatácia, že: „Pokiaľ žalovaná namietala, že súd prvej inštancie priznal žalobcovi i nárok na úroky z omeškania, spochybňovala ich výšku, počiatok omeškania i dôvod ich priznania, odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie o priznaní úrokov z omeškania, ktorých výšku i počiatok omeškania správne určil, s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie uvedeným v bodoch 32. až 34. sa v celom rozsahu stotožňuje (§ 387 ods. 2 CSP). Námietky žalovanej nepovažuje za dôvodné.“

11. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 CSP); odvolací súd sa však v odôvodnení musí zaoberať podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie a rovnako sa odvolací súd musí vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (§ 387 ods. 3 CSP).

12. V danom prípade nemožno inak, než konštatovať, že odvolací súd sa napriek výslovnému príkazu urobenému súčasťou ustanovenia § 387 ods. 3 CSP nevysporiadal v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozsudku s takými tvrdeniami žalovanej z jej odvolania, ktoré bez ďalšieho nejde označiť za nepodstatné (napr. namietanie, že priznaný úrok z omeškania s ohľadom na výšku priznaného nároku ako sankcia absolútne neproporciálna, neprimeraná, nespravodlivá a priečiaca sa dobrým mravom, s čím sa súd prvej inštancie v rámci odôvodnenia rozsudku opomenul vysporiadať, tiež že súd prvej inštancie opomenul zohľadniť i to, že sporové konanie by nebolo začalo, pokiaľ by žalobca plnil svoje povinnosti riadne a pri vykonávaní diela postupoval s odbornou starostlivosťou, ako aj že súd jej uložil zaplatiť úroky z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 61.663,08 eura za 10 rokov, čo znamená, že v zmysle rozsudku je povinná celkovo zaplatiť sumu, ktorá dokonca prevyšuje celkový nárok, ktorý si žalobca uplatňoval v tomto sporovom konaní, čím možno priznanú výšku úrokov z omeškania zároveň posudzovať ako zjavné zneužitie práva, nakoľko pôsobí likvidačne a zároveň je vedená zjavným zámerom žalobcu ako veriteľa spôsobiť jej ujmu) a to za situácie ak sa týmito argumentami z odvolania nezaoberal ani prvoinštančný súd, preto je otázne s akými skutkovými a právnymi dôvodmi sa odvolací súd v tomto smere stotožňuje.

13. Možnosť plného stotožnenia sa odvolacieho súdu s odôvodnením ním preskúmaného rozhodnutia súdu prvej inštancie a obmedzením sa na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (ako pravidlo) a súvisiaca možnosť doplnenia (odvolacím súdom) na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalších dôvodov (v tomto prípade možnosť majúca povahu výnimky z pravidla, ktorej uplatnenie prichádza do úvahy podľa toho, aký argumentačný priestor súd prvej inštancie úplnosťou svojej argumentácie odvolaciemu súdu ponechá) je síce súčasťou úpravy slovenského civilného procesu už pred čias nadobudnutia účinnosti Civilného sporového poriadku (tu por. § 219 ods. 2 OSP), v rámci rekodifikácie však zákonodarcia do zákona výslovne zanesol aj to, čo v skoršom čase šlo (a bolo nutné) vyvodiť z logiky úpravy a jej účelu a čoho podstatu možno vyjadriť tak,

že možnosť praktického prevzatia argumentácie súdu prvej inštancie odvolacím súdom nezbavuje odvolací súd hoc aj len veľmi stručne a úmerne okolnostiam konkrétneho prípadu reagovať na argumentáciu z odvolania (prinajmenšom tak, že sa poukáže na tie odvolacie námietky, ktoré sú iba opakovaním už súdom prvej inštancie neprijatej argumentácie, ku ktorej však takýto súd zaujal adresné stanovisko, alebo aspoň zrozumiteľne vysvetlil, prečo táto bola bez právneho významu a v prípade iných námietok odvolací súd ozrejmi, prečo spôsob nazerania na problém neboli spôsobilé ovplyvniť). Tým sa samozrejme nemá na mysli, že odvolateľovi musí byť dané za pravdu, ale že musí dostať objektívne zrozumiteľnú odpoveď na svoj špecifický argument.

14. Pretože odvolací súd v prejednávanej veci nezaujal k otázkam urobeným súčasťou odvolania žalovanej stanovisko, ktoré nevyplýva ani z rozhodnutia súdu prvej inštancie a ani neuviedol, prečo sa tak napriek tomu nestalo, vylučovalo to akýkoľvek iný záver dovolacieho súdu než ten, že v tomto prípade došlo k zaťaženiu konania pred odvolacím súdom tvrdenou zmätočnosťou vadou podľa § 420 písm. f) CSP. Absencia vysporiadania sa odvolacieho súdu v jeho rozsudku s takými odvolacími tvrdeniami odvolateľa, ktoré bez ďalšieho nejde označiť za nepodstatné (čo inak platí aj u jeho procesného súpera, ak rozhodnutie odvolacieho súdu vyznie v jeho neprospech a založí tým oprávnenie tejto strany sporu na dovolanie), je totiž tak závažným nedostatkom rozhodnutia (a zásahu ním do procesných práv strany sporu), ktorého intenzita zakladá porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

15. Dovolacím súdom konštatovaná procesná vada zmätočnosti uvedená v ustanovení § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť dovolania; zároveň je však tiež dôvodom, so zreteľom na ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie bez ďalšieho zrušiť. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti znemožňujúcej strane realizáciu jej procesných oprávnení, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015) a na tomto zotrúva prevažujúca rozhodovacia prax najvyššieho súdu aj po nadobudnutí účinnosti predpisov tvoriacich súčasť rekodifikácie slovenského civilného procesu (2Cdo/5/2018, 3Cdo/146/2018, 8Cdo/70/2017). Rovnako sa to týka aj rozhodovania o návrhu na odklad vykonateľnosti rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutej časti.

16. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Dovolací súd zruší aj rozhodnutie súdu prvej inštancie, len ak nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 449 ods. 2 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Keďže v tejto veci prvou z dovolaní vytykaných väd (tou zmätočnosťou) bol zaťažený len rozsudok odvolacieho súdu (keď tento sa nevysporiadal s odvolacími námietkami) dovolací súd mal za to, že na náprava stavu postačí zrušenie len jeho a preto o dovolaní rozhodol spôsobom uvedeným vo výroku tohto uznesenia.

17. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.